

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XXIV. évfolyam, 126. szám

2021/1.

Kihívások és megoldások

Az elmúlt év mindannyiunk számára emlékezetes marad. Minden napjaink jelentősen átalakultak, problémáinkkal egy világjárvány árnyékában kell megküzdenuünk. Neheztett körülmények között kellett az eddigieknél sokkal rugalmasabbnak, találékonyabbnak, türelmesebbnek és fegyelmezettebbnek lennuünk, és ez nem kis kihívás.

A falugondnokok és tanyagondnokok a járványügyi helyzet ellenére, a nehézségek mellett is ellátták feladatukat, és az emberek életének jobbá tételén dolgoztak. Az, hogy ez a gondoskodás, a személyes találkozások lehető legbiztonságosabban történhessenek, sok többletmunkát és áldozatot kívánt.

Egyesületünkben, ahol eddig a személyes megbeszélések, találkozók, a hagyományok, ünnepek szervesen összekapcsolódtak a mindennapi munkával, a közös időtöltés jelentős erőforrást jelentett a falugondnokok és tanyagondnokok számára, ennek hiánya hatalmas veszteség és kihívás.

Miközben a folyton változó problémákra kerestünk újabb és újabb megoldásokat, van, amiből erőt tudunk meríteni. A falu- és tanyagondnokok elhivatottságából, a családok, a gyerekek, az egyedül élők hálás szavaiból, családjainkból, barátainkból, egymásból.

Hisszük, hogy egy kis elcsendesedés és tartalékaink feltöltése után ebben az évben erősebben és teherbíróbban nézünk majd szembe az akadályokkal, amik mindig is voltak és mindig is lesznek, ha nem is ennyire szélsőséges mennyiségben és minőségben, mint az elmúlt évben.

Csörszné Zelenák Katalin

Ágh István: Túl a reményen

*Képtelen vagyok foglalkozni mással,
mint amit éltem és megérhetek,
álomszerű, bár valóságos káosz
zajlik bennem, hang visszhanggal perel,
rengeteg kósz, egymásba tört mondat
fonódik a zaklatott monológban,
az én nyelvemen szól egy idegen.*

*Idegeim normális működését
fölfoghatatlan jövőm dúlja fel,
a borzalmaktól megrémülök ismét,
s megálmodom, mi történik velem,
és amit képzeletem összezagyvál,
az csupa bűn, hiú önzés, mulasztás
miatt háborgó lelkiismeret.*

*Ha múltamban és a jövőmben élek,
fölfogható jelenlétem hamis,
nincs már időm, mindenkor útra készen
végrendelkeznek múló napjaim,
és amit elnyertem a keresztségben,
az is elvész kétségeim ködében,
semmibe zár a sír? vagy felröpít?*

*Emlékeim nyújtanak menedéket,
hogy belebújjak a jövőm elől,
ahol sok kínba gárgyult szerencsétlen
szenvedni el a poklot idefönn,
így csonkul az időm szimmetriája,
amíg eleven tengelyének állva
forgok, szédülök tehetetlenül.*

*A messzi anyaölig visszamenni
könnyebb, mint az ismeretlen felé,
a kisgyerekek lehet dicsekedni,
hogy mennyi gazdag esztendő megélt,
még sincs semmi vigasz az elmúlásra,
aki nem hisz a halhatatlanságban,
naponta újabb ráadást remél.*

*Túl a reményen írtam ezt a verset,
hogy rendezzem a folytonos zavart,
nem, hogy az olvasója megszeresse,
vagy másban is bajt fakasszon a baj,
bár a félelem lüktet ütemében,
az istenadta alkotás hevében
boldog voltam és talán fiatal.*

Fotó: Borzák Tibor

Szakmai tanácskozás a szentkirályi Tóth-tanyán

Segítők kulcsszerepben

Tavaly november 30. és december 2. között ismét a szentkirályi Tóth-tanya adott otthont a Falugondnok-segítők kulcsszerepben című szakmai tanácskozás-nak, amely választható továbbképzésként 10 kredit-pontot ért. A tanácskozást Csörszné Zelenák Katalin, a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete ügyve-zetője nyitotta meg, majd ismertette a képzés pro-gramját.

Sajnos a COVID-19 vírus kicsit átírta a tanácskozás előzetesen bejelentett forgatókönyvét, ugyanis né-hány előadó a járványhelyzetre való tekintettel lemondta a részvételét. A képzésre jelentkezők létszáma is meg-csappant, így 12 fő részvételével valósult meg a program.

Az első nap délelőttjén a jelenlevő falu- és tanyagond-nokok az elmúlt egy év történéseit elevenítették fel. Beszámoltak a mindennapi nehézségekről, problémákról, de sikereikről, örömeikről is számot adtak. Fő témaként a vírushelyzetről beszélgettünk, annak első és jelenlegi hullámáról. Munkája során mindenki érintett a járvány elleni védekezésben, együttműködik a háziorvossal, egészségügyi szakszeméllyel, gyógyszerésszel és az önkormányzati kollégákkal. Sokunknak többletfeladatot jelentett és jelent a megnövekedett ellátotti létszám, ille-tve a többfajta igény. Sok időt töltünk a gépkocsik takarítá-sával és fertőtlenítésével is.

Délután Sümeginé Ország Edit, a Falugondnokok Du-na-Tisza Közi Egyesülete munkatársa Családon belü-li erőszak és kizsákmányolás címmel tartott interaktív előadást, amelyhez nagyon sokan hozzászóltunk. Elő-adásának aktualitást adott, hogy november 25-e a nők elleni erőszak megszüntetésének nemzetközi napja.

Megbeszéltük, hogy szinte minden résztvevő környeze-tében felismerhetőek a bemutatott példák, még akkor is, ha azok valójában zárt ajtók mögött zajlanak. Szó volt a párkapcsolati erőszakról, a gyermekek, az idősek és a fogyatékkal élők bántalmazásáról. Kifejtette, milyen fajtái, fokozatai lehetnek a bántalmazásnak a szóbeli erőszaktól a fizikai erőszakon át a szexuális erőszakig. Az előadó

felhívta a figyelmet arra is, hogy vegyük észre az erre uta-ló jeleket és támogató segítségnyújtás keretében járjunk el a bántalmazott érdekében és ne legyünk közönyösek! A másik téma a „csicskáztatás” volt, amely sajnos töb-bünk környezetében szintén ismerős jelenség, bár elég nehezen bizonyítható az áldozat megfélemlítése és ki-szolgáltatottsága miatt.

A késő délutáni órákban a Villányi borvidék és a villányi borok bemutatásával folytattuk a programot. Ez a borvi-dék az ország legdélebben fekvő borvidéke, ahol a szőlő-művelés eredete a római korig nyúlik vissza. A török ura-lom alatt Villány teljesen elpusztult, de a szőlőtermesztés ekkor sem szűnt meg. A faluba a törökök szlávokat és rácokat költöztettek, ők hozták magukkal a jellegzetes kadarka szőlőfaját és a héjon erjesztés technológiáját. A filoxéra ezeken a területeken is pusztított, a rekonstrukció után a villányi térségében a vörös-, Sıklós határában pe-dig a fehérborszőlő-fajta terjedtek el. A borvidék jellemző szőlőfajtái az Olaszrizling, a Hárslevelű, a Portugieser, a Kékfrankos, a Cabernet franc, a Cabernet sauvignon és a Merlot. A borvidék területe 2550 hektár.

Sümeginé Ország Edit végül Galileit idézte: „A bor víz-ben oldott napfény”, és ebből a napfényből bőven jut Vil-lánynak. A Kikerics a villányi borok védjegye, amely ga-rantálja az innen származó borok minőségét. És, hogy mi is meggyőződhesünk a borok kiváló minőségéről, borkóstolást végeztünk. Rendelkezésünkre álltak fehér, rozé és vörösborok Villány legjobb pincészeiteiből. A tény-leges kóstolás előtt ismertetőt hallottunk a borkultúráról, a borpiramisról, a borkóstolás fogalmáról, a kóstolás tech-nikájáról. Aztán következett a kóstolás a bor szemrevé-telezésével, tisztaságának, színeinek megjelenésével, az illatanyagok befogadásával és az ízleléssel, amely az édességet, savasságot, testességet, aromát hivatott megállapítani.

Képzésünk második napjának délelőttjén Morvai Edina, a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága munkatársa tar-tott érdekes ismeretterjesztő előadást a környezet- és ter-mészetvédelem témakörében. Mindenkit bevont abba a

beszélgetésbe, melynek során a résztvevők felvázolták a saját településükre jellemző környezetvédelmi problémákat, valamint az azokra adott lehetséges megoldásokat. Az előadó bemutatta Magyarország nemzeti parkjait is, különös tekintettel a Kiskunsági Nemzeti Parkra – a kivetített anyagból és az elmondottakból sok érdekességet tudhattunk meg.

Ezt követően Tóth Tünde pszichológussal és Szabó Pál közlekedési szakemberrel volt találkozónk, akikkel a sokszor átismételt, de mindig aktuális, soha nem elégszer elmondott közlekedési és KRESZ-szabályokat gyakoroltuk, kivetített ábrák segítségével.

A szentkirályi tanácskozás harmadik napján először a kiégés elleni tünetek kezeléséről esett szó, méghozzá tréning formájában, amelynek vezetője Molnár Ferenc volt. Megállapítottuk, hogy a segítő szakmában dolgozó, a nehéz helyzetek által mentálisan megterhelt tanyagondnokoknak is nagy szükségük van erre a „feloldásra”. Délután megbeszéltük a három nap tapasztalatait, majd értékeltük a programot és átvettük a képzés elvégzését igazoló dokumentumot, s minden résztvevő kapott egy kis ajándékcsomagot is.

Köszönettel tartozunk Turcsán István csemői és Molnár István tarhosi kollégánknak a fenséges húsos káposztáért és „libaságokért”, jó szívvel kínáltak bennünket a finomságaikkal. Ismét tartalmas időt tölthettünk együtt, egymás tapasztalataiból épülhettünk.

Kovácsné Lázár Ilona
Szentkirály

Célba értek az adományok

Évek óta kapunk egy kecskeméti magánszemélytől karácsony előtt ajándékcsomagokat, amelyeket rászoruló egyedülállók, vagy kisgyermeket nevelő nagycsaládok részére juttattunk el tanyagondnok segítségével. Tavaly decemberben négy darab, tartós élelmiszert tartalmazó ajándékcsomagot, két darab, 5 év körüli kisfiú részére összeállított „cipősdobozt”, ágyneműt (paplan, párna) és több zsák használt, jó állapotú (tisztított) ruhát ajánlott fel.

Helvécián ajándékcsomagokat vittek hához

Bakos Imre törteli tanyagondnok ágyneműket adott át

Az ágyneműk és a gyermekajándékok Törtelen, Bakos Imre tanyagondnok segítségével találtak gazdára. A négy ajándékcsomag és a ruhák pedig Helvécián (Csorba Tamás, Szőke Károly és Kósa István tanyagondnokok közreműködésével) tették „melegebbé” az ünnepeket. Szintén Helvéciára került az a régi típusú, használt televíziókészülék is, amelyet egy másik kecskeméti magánszemély ajánlott fel, miután látta a helyi televízióban a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat maszkátadásáról szóló tudósítást.

Tovább fokozható a tanyákon élők biztonsága

Maszkot kaptunk a megyétől

Ezerötszáz maszkot adott át a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének a Megyeházán. Bács-Kiskun megye bővelkedik külvárosi jellegű és tanyás vidékekben, a tanyagondnokok pedig pótolhatatlan munkát végeznek az ilyen elszigetelt területek lakóiért.

Rideg László, a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat nevében 1500 maszkot adott át a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének a Megyeházán. Ötszáz darab komolyabb védelmet nyújtó FFP maszkot és ezer darabot a legtöbbször által viselt hétköznapi, eldobható típusból.

– A tanyákon az emberek többsége tisztas távolságban lakik egymástól – hiszen a tanyák nem egymás mellett épültek –, és sok idős ember is él már a ezeken a helyeken, akiknek állandó és jól kiszámítható segítséget jelentene-

Rideg László, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés elnöke adta át a maszkokat

nek a tanyagondnokok. Ez óriási biztonságérzetet ad az ott élő embereknek, és most úgy gondoltuk, hogy ezt a biztonságot tudjuk fokozni – mondta Rideg László, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés elnöke.

A falu- és tanyagondnokok – a munka személyes jellegéből adódóan – nehezen helyettesíthetők. Egyetlen munkatárs megbetegedése is komoly problémát okoz, ezért az egészségvédelem elsődleges cél ebben a munkában.

– Minden adománynak nagyon örülünk, amit az egyesületünk tagjainak tudunk továbbítani. Ezzel a maszkkal őket védjük, és ezáltal azoknak az embereknek is biztonságot tudunk nyújtani, akiket ők ellátnak. Tehát ennek az adománynak nemcsak a száz Bács-Kiskun megyei falu- és tanyagondnok lesz a kedvezményezettje, hanem

mindazok az emberek, akikhez ők járnak – emelte ki Sümeginé Ország Edit, a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének munkatársa.

A falugondnoki hálózat az ország megyei közül Bács-Kiskunban a legkiterjedtebb, mivel a megye bővelkedik tanyás területekben. Mintegy 68 településen vannak jelen a falu- és tanyagondnokok, a szolgálat zavartalan működése ezért kiemelt fontosságú a megyei önkormányzatnak.

A megyétől kapott maszkokat Balotaszálláson és Kecskeméten adtuk át a Bács-Kiskun megyei falu- és tanyagondnokoknak.

Maszkátadás Balotaszálláson...

Búcsúznak kollégánktól

Móricz Gergő tanyagondnokként dolgozott Nagymágocson több mint 10 éve. Idén január 5-én 35 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt. Juhász Gyula szavaival búcsúznak tőle:

„Nem múlnak ők el, kik szívünkben élnek,
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csöndesen még...”

és Kecskeméten

Aktuális jogszabályváltozások

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló **1993. évi III. törvény** a Falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás részletes szabályait tartalmazó fejezetében, a **60. §-ban** több módosítás is történt:

(1) A falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás célja a **falvak** és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából és a közösségi közlekedés nehézségéből eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

(2) A falugondnoki szolgáltatás **ezer** lakosnál kisebb településen működtethető. Amennyiben a falugondnoki szolgáltatás létesítését követően a település lakosság száma tíz százalékot meg nem haladó mértékben emelkedik ezer lakos fölé, a szolgáltatás tovább működtethető.

(8) A falugondnoki, illetve tanyagondnoki képzés szervezését a **szolgáltatás helye szerint illetékes megyei önkormányzat** látja el a szociális és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által jóváhagyott képzési program alapján.

+++

2021. január 1-től a falu- és tanyagondnoki képzés szervezésében és megvalósításában bekövetkezett változásokat az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló **81/2004. (IX. 18.) ESZCSM rendelet** tartalmazza. A falu- és tanyagondnoki képzésre (1. § c) pont) vonatkozó egyedi rendelkezések:

2/A. § (1) Az 1. § c) pontja szerinti képzés oktatási programjának kidolgozása során a miniszter kikéri a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének véleményét.

(2) A megyei önkormányzat az 1. § c) pontjában meghatározott képzést maga végzi, vagy ezzel – képzési megállapodás keretében – olyan más intézményt is megbízhat, amely a 2. § (3) bekezdés a)–e) pontjában

meghatározott feltételeknek megfelel. A döntés meghozatala előtt a megyei önkormányzat kikéri a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének véleményét.

(3) A megyei önkormányzat gondoskodik a képzés legalább évente egy alkalommal történő megtartásáról. Ha a képzés megtartásához nincs kellő számú jelentkező, a megyei önkormányzat más megyei önkormányzattal közösen is megszervezheti a képzést.

(4) A megyei önkormányzat a képzés megvalósításának módjáról és tervezett időpontjáról legkésőbb a képzés napját megelőző 30 nappal korábban, elektronikus úton tájékoztatja az Intézetet.

3. § Az Intézet a képzésekkel kapcsolatosan minden év februárjában közleményt jelentet meg a honlapján és a Szociális Ágazati Portálon, amely tartalmazza a jelentkezéssel és a képzéssel kapcsolatos tudnivalókat, így különösen a képzés helyét, időpontját, a jelentkezési díjat és a képzési térítési díjat.

4. § (1) A jelentkező a képzésen való részvételi szándékát a Szociális Ágazati Portálon közzétett jelentkezési lapnak az Intézethez elektronikusán történő benyújtásával jelzi. A 2/A. § szerinti képzésre jelentkezők adatait az Intézet a képzés megszervezése érdekében a jelentkezési lap benyújtását követő 15 napon belül továbbítja a jelentkező lakóhelye szerint illetékes megyei önkormányzatnak.

(3) Az Intézet a jelentkezés elfogadása esetén a jelentkező részére – a jelentkezési lap beérkezését követő 30 napon belül – a Szociális Ágazati Portálon közzétett igazolást állítja ki, és tájékoztatást ad a képzéssel kapcsolatos tudnivalókról, így különösen a vizsgakövetelményekről.

(4) A (2) bekezdésben foglalt összeg csak abban az esetben igényelhető vissza, ha a jelentkező beiskolázását az Intézet a (3) bekezdésben foglalt igazolás kiállítását követő 1 éven belül nem biztosítja.

+++

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai felada-

tairól és működésük feltételeiről szóló **1/2000. (I. 7.) SZCSM** rendelet kiegészült a következő 125. §-sal:

„125. § A veszélyhelyzet és az egészségügyi válsághelyzet időtartama

a) a szociális diagnózist készítő esztmenedzseri képzésre a 30. § (10) bekezdésében,

b) a falu- és tanyagondnoki alapképzésre a 39. § (5) bekezdésében,

c) a támogató szolgálati képzésre a 39/D. § (1) bekezdésében,

d) a közösségi pszichiátriai ellátással kapcsolatos képzésre a 39/I. § (2) bekezdés b) pontjában,

e) a szenvedélybetegek közösségi ellátása képzésre, a szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása képzésre a 39/N. § (1) bekezdésében **meghatározott határidőbe nem számít bele.**”

+++

Az emberi erőforrások minisztere **2/2021. (I. 18.) EMMI** rendelete, az egyes szociális tárgyú miniszteri rendeleteknek a Nemzeti Szociálpolitikai Intézet létrehozásával összefüggő módosításait tartalmazza. A módosítás az alábbi jogszabályokat érinti:

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet

A személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásáról szóló 8/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet

A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet

A helyettes szülők, a nevelőszülők, a családi napközit működtetők képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint az örökbefogadás előtti tanácsadásról és felkészítő tanfolyamról szóló 29/2003. (V. 20.) ESZCSM rendelet

Csillogó gyermekszemek

Településvezetőként kötelességem szót emelni akkor, amikor valami jó megszűnni látszik, amikor egy közösségépítő, identitáserősítő program vagy kezdeményezés „csak úgy” eltűnik a közélet palettájáról, majd köddé válik. Kötelességem szót emelni, hiszen a vidék még mindig Magyarország mostohagyermeké, ezen belül a magyar tanyavilág a magára hagyott és kirekesztett mostohagyermek.

Sajnos a tanyafejlesztési program végnapjait éli. Semmilyen jelet nem látok arra vonatkozóan, hogy a tanyavilág kiemelt támogatotti státusza megmaradna. „Csak úgy” eltűnik, mint nagyon sok kezdeményezés, amelyek a vidéki „kisemberek” túlélési esélyeit növelik.

Van, ami nem tűnik el. Igaz, rengeteg adminisztrációs terhet hordoz a magyar tanya- és falugondnoki szolgálat, de a Berci bácsi féle erkölcsi gerince még megvan és remélem ez így is marad.

Kelebián, amíg a közvetlen külterületen élők 3-4 kilométerre laknak a belterületől, addig a tanyasorokon élőknek 10-15 kilométert kell utazniuk ahhoz, hogy elérjék a faluközpontot, és hozzájussanak a kívánt alapellátáshoz. Azt gondolom, hogy ezek a tények már magukban indokoltá tehetik a falu- és tanyagondnoki szolgálat beindítását. De van itt egy másik, egy sokkal fontosabb indok, amely a pénz és a gazdaságosság felett áll, mégpedig az a tétel, hogy az élő és élni akaró emberi közösségeket vétek megszüntetni, levegőjét elvenni – legyen az tanyavilág, vagy ne adj Isten egy iskola.

Kelebián megszívtük ezen indokokat, amelyek következtében az 1990-es évek elején a szolgálat kezdetleges formában elkezdődött. Majd 1996-ban az első gondnokságot, 1997-ben a második gondnokságot vezettük be. Itt szeretném kiemelni néhai Szanyi Éva áldozatos munkáját a minisztérium részéről. Büszke vagyok arra, hogy Kelebia adhatott helyet 1997-ben a Duna-Tisza Közi Falugondnoki Egyesület alakuló ülésének. Azóta számos programban, pályázatban és határon átnyúló projektekben vehettünk részt. Elismeréssel kell szólnom néhai Frieber Gábor Mihály és Békési Károly volt kelebiai tanyagondnokok emberségéről és lelkesedéséről. Hasonló odaadás jellemzi a mostani tanyagondnokaink (Bíró Zoltán és Kocsis György) munkáját is. A települések igazán sokat köszönhetnek az „alapító atyák” zseniális ötletének, de legalább ugyanannyi köszönet illeti azokat, akik becsülettel akarják és tudják működtetni a szolgálatokat.

Rendkívül nagy öröm volt számomra az, hogy a Földművelésügyi Minisztérium meghirdette a tanyaprogramot. Kelebia Község Önkormányzata a kezdetektől fogva pályázott. Autókat tudtunk cserélni, eszközöket vásárolhattunk, amelyek segítségével biztonságosabbá tehattük a működést. Időközben tanyagüléseket szerveztünk, ahol az infrastrukturális elmaradottságból fakadó panaszok mellett a résztvevők – a beszélgetések végén – mindig köszönték az együttlétet, köszönték, hogy közösségben lehettek egymással. A tanyasi boltok megszűnésével az utolsó társalgó tér is megszűnt.

Valamit tenni kellett! Célul tűztük ki egy közösségi színtér kialakítását, aminek következtében tanyát akartunk vásárolni.

Azonban szerencsénkre, egy idős néni, aki a szociális otthonunkba költözött, jelképes összegért felajánlotta a tanyasoron lévő házat és telkét. Úgy bonyolódott az ügy, mintha valakivel előre megbeszéltük volna. Felújítási terveket készítettünk. A tanyaprogram pályázati kerete determinálta az ütemekre való bontást. 2018-ban adtuk be az első pályázatunkat. A nyert forrásból (7,6 millió forint) és önerőből (850.000 forint) a főépület teljes felújítását elvégeztük, és még 3 db laptopot is tudtunk vásárolni. Egy tanyaház gondnok alkalmazásával megoldódott a napközbeni felügyelet. Mindezek után jöhettek is az „ügyfelek”, és jöttek is. Nehéz elfelejteni azt a pillanatot, amikor a kíváncsi gyermekcsapat lelkesen birtokba vette a közösségi teret, és csillogó szemekkel, kicsit huncut módon, de mégis hálásan tekintett a felnőttekre.

Második pályázatunkat 2019-ben adtuk be. Az elnyert forrásból (közel 8 millió forint) a melléképületet kis játszóházzá alakítottuk át, illetve óvoda korú gyermekeknek játékokat vásároltunk. A meglévők mellé további számítógépeket helyeztünk ki. Célunk: a kisgyermekes családoknak olyan tér biztosítása, ahol szülői felügyelet mellett, kulturált körülmények között élvezhetik az együttlét örömeit. Természetesen, az önkormányzat egy éves programterv alapján különböző foglalkozásokat bonyolít le a tanyaházban. Sajnos az elmúlt esztendőben a járványveszély miatt kisebb – nagyobb megszakításokkal tudott működni a színtér. 2020-ban akartuk beadni III. ütemre az igényünket (udvarrendezés, szabadterei játékok kihelyezése), de nem írták ki a pályázatot, sőt, látva a 2021-es központi költségvetést, az idén sem fogják.

Alapvetően az elégedettség érzése erősebb bennem, mint az elégedetlenségé. De, mégis... Igaz, van Magyar Falu Program. Igaz, a kelebiai Vasútföldön, vagy ahogyan a helyiek mondják, Kolbászson, ha nem is kolbászból van a kerítés, de 20-25 családnak és 30-40 gyermeknek sikerült olyan fészket rakni, ahová rendszeresen betérhet: olvashat, internetezhet, kézműves foglalkozásokon vehet részt, vagy csak egyszerűen emberi módon kezet foghat egy másik emberrel. Jó ez így! Hála Isten, hogy így alakult!

Maczkó József
polgármester

Kemény Bertalan élete utolsó szakaszában az alábbi adomával ecsetelte nekünk mennyire nem értik meg egymást az emberek: Megy az indián az ösvényen, szembe jön a rendőr. Az indián előre nyújtja egy ujját, mire a rendőr két ujját nyújtja. Erre az indián piramist formál a két tenyeréből, mire a rendőr egy hullámvonalat mutat. Hazamegy az indián és meséli a feleségének, milyen hülye rendőrrel találkozott: megkérdezte tőle, te ki vagy?, mire a rendőr azt válaszolta, kecske. Ezután azt kérdezte: hegyi?, mire a rendőr azt válaszolta, hogy vízi. Hazaér a rendőr is, mondja az asszonynak, hogy milyen bolond indiánnal találkozott: rögtön azt mutatta, hogy kiszúrom a szemed. Én persze rögtön válaszoltam, hogy én mind két szemed kiszúrom. Erre könyörgőre fogta, mire én nagyvonalúan megengedtem, hogy húzza el a csíkot.

Persze mutogatva egyszerűbb, és most kiderült, hogy nem kellene ekkora kulturális differenciák, egymás mellett élők se értik egymást, ahogy Mikszáth is megírta.

Mikszáth Kálmán:

A jelek mesterei

Egy szobatudós (persze német) fejébe vette, hogy jelekkel kellene beszéltetni az emberiséget. A nyelvtanítás nehézségei mind el-esnének, népek egyé forrnának – egyszóval igen sok hasznos háramlik ebből a világra.

Mindenekelőtt tehát csinált egy rendszert (mert tudósnál, hiába, a rendszer a fő!), s elhatározta, hogy ennek tökéletesítése végett elutazik különféle népek mozdulatait és taglejtéseit tanulmányozni.

Jártában-keltében egy magyar faluba ért, ahol azt mondták neki, hogy van itt már egy olyan tudós, aki a jelekkel való beszédmódban jeleskedik.

– Kicsoda?

– Páva Mihály, a félszemű szűrszabó. Nagy gégebajban nyavalyászkodott azelőtt, akkor ötlött eszébe, hogy kár a gégét koptatni, mikor abból csak egyet kap az ember egész életére. Ujjakat azonban minden kezére ötöt. Kitalálta tehát a jelekkel való beszélgetést.

Nosza, kedvet kapott a tudós hozzá menni, s megpróbálni, milyen lesz az első próba. Megkérte a papot, hogy vezesse a szűrszabó-tudóshoz.

Az éppen egy cifra szűrt köpködött ki sujtással akkor is, midőn a műhelybe értek.

A tudós odalépett hozzá, és a következő párbeszéd fejlődött ki közöttük:

A tudós fölemelte egy ujját.

A szűrszabó két ujját emelte föl.

Erre a tudós ragyogó ábrázattal három ujját emelt föl.

A szűrszabó összeszorította mind az öt ujját, és az öklét emelte föl.

A tudós meglegedetten hunyorogott a szemével és távozott.

– Nos, tehát megértették egymást? – kérde a tudóst kísérője, mikor már künn voltak.

– Tökéletesen! – szolt az lelkesedéssel.

– Hogyan? Tehát miről volt szó önök között?

– Vallási dolgokról diskuráltunk.

– Ah!

– Én egy ujjamat mutattam, hogy „egy isten”, erre ő kettőt mutat, hogy „atya és fiú”. Jól van, jól, de ha ön így akarja venni mondám, azaz mutattam, akkor három az isten, „atya, fiú s szentlélek”, és fölemeltem a három ujjamat. Mire ő az ujjait összeszorítva kifejezé, hogy „de valamennyi egy”. Ó kérem, nagyszerűen ment! Ez az igazi világnyelv. A „volapük” túl van szárnyalva.

A kísérő fejet csóvált, és kisvártatva visszatért a szűrszabóhoz egyedül.

– Nos, Mihály bácsi, miről beszélgettek a tudóssal?

– Az egy impertinens fráter, öcsém.

– Hogyhogy?

– Hát bejön a nyomorult a saját hajlékomba, és az egy ujjával mutatja, hogy csak egy szemem van. Micso-da? A testi hibámat meri kigúnyolni? Visszamatom neki a két ujjamat emelve, hogy nekem ez az egy szemem többet ér, mint az ő két pápaszemes szeme. De a szemtelen tovább gúnyolódott, fölemelte a három ujját, hogy azt mondja: „kettőnknek három szemünk van”. Na már akkor én sem állhattam tovább, elfogott a düh, összeszorítottam az öklömet... szerencséje, hogy megoldotta a kereket!

... Ilyen az, mikor két tudós egymást megérti.

Milyen lehet hát, mikor nem érti meg egymást?

(1886)

Magyarország fái

Tölgyek

A tölgyek többsége nagy méretű és hosszú életű fa. Sokféle alakú koronájukkal, szép levelükkel, egyes fajok őszi lombszínükkel díszes növények. Szép alakjukat csak szabad állásban tudják kinöveszteni, zárt állományban az alsó ágak hamar elszáradnak, így elvesztik formájukat. Felhasználásuk változatos, a hazai fajokat elegyes vagy elegyetlen állományok kialakítására használják, a különleges fajokat, fajtaikat szoliterként vagy kis csoportokba ültetik.

Többségük mélyrétegű tápdús, üde talajt igényel, fiatalon jól tűrik az árnyékot, később fényigényesek. Gyéren elágazó gyökérzetük miatt az átültetést nehezen viselik. Lombhullató vagy örökzöld fás szárú növények, amelyek szórt állású, ép, vagy tagolt (karéjos, hasadt, szeldelt) levelekkel rendelkeznek. Eglaki növény, a porzós virágok barkákban csoportosulnak, a termős virágok ülők, vagy rövid kocsányon egyesével vagy többesével füzérekben vannak. Termésük makk, melyet pikkelyekkel borított kupacs vesz körül. A termés fajtól függően egy vagy

két év alatt érik be. Ismerjünk meg négy fontosabb fajt:

Kocsányos tölgy

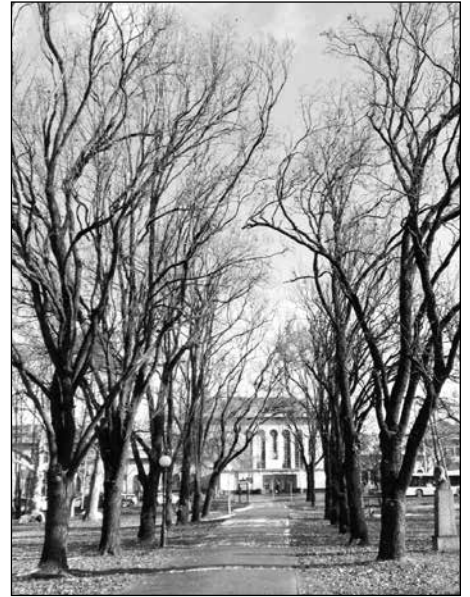
Európából, a Kaukázusból és Kis-Ázsiából származik. Hazánkban az Alföld mélyen fekvő részein és helyenként dombvidéken állományalkotó faj, ott, ahol a talajvízszint eléri a gyökérzetet. 30-40 méter magasra megnövő, terebélyes koronájú, erős törzsű, vastag ágú lombhullató fa. Levelei karéjosak, a levélnyel rövid. A termős virágok hosszú kocsányon ülnek, ezért a makktermés is hosszú kocsányon található. A kocsányon 1-5 makk van. Mélyrétegű, üde, tápdús vályog vagy agyag talajt kedvel. Fény- és mérsékelten melegigényes, a tavaszi fagyokra érzékeny. A fajon belül nagy jelentőségű az oszlopos koronájú tornyos tölgy fajta.

Kocsánytalan tölgy

Hazája megegyezik az előző fajéval. Hazánkban a Középhegységben és a Dunántúlon gyakori. A dombok és a hegyek napos oldalán állományalkotó, lassú növekedésű faj. Nagy magasságú, boltozatos, vagy terebélyes koronájú lombhullató fa. A sárga levélnyel 1-3 cm hosszú. Az ülő, esetleg rövid nyelű kupacsok csomókban helyezkednek el. Üde, inkább kötöttebb jellegű talajt kedvel. Mérsékelten fény- és melegkedvelő. Nem érzékeny a tavaszi fagyokra. Kemény fáját sokoldalúan hasznosítják.

Csertölgy

Hazája Dél- és Közép-Európa, Kis-Ázsia. Magyarországon a középhegységben és a dunántúli dombvidékeken erdőalkotó. Széles kúpalakú, 25-35 méter magasra is megnövő lombhullató fa. A rügyek mellett 1-1,5 cm-es sallangos pálhák találhatóak. Levele változatos alakú, bőrszerű. A nagy, majdnem ülő makkok csoportokban a második évben érnek. A kupacs pikkelyei puhák, bozontosak. Üde talajú, vagy mérsékelten száraz termőhelyen,

Kocsányos tölgyfásor Kecskeméten

kötöttebb jellegű meszes talajban érzi jól magát. Fényigényes, melegkedvelő. Sötétzöld levelét kedvelik, melyet a kötészetben is felhasználnak vágott zöldként. Lombja télen is a fán marad.

Molyhos tölgy

Dél- és Közép-Európából, Kis-Ázsiából valamint a Kaukázusból származik. Hazánkban a középhegységben és a dunántúli karsztbokor-erdőkben található. Vékony vesszői, sötétzöld bőrszerű levelei szürkés molyhosak. Ugyancsak sűrűn molyhos az ülő vagy rövidnyelű kupacs. Jó szárazságtűrő, a tartós vízhiányt is elviseli. Rézsűkre, sziklakertekbe is ültethető.

Dr. Lévai Péter

A kocsánytalan tölgy ülő makktermése

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a Falugondnokok

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörszné Zelenák Katalin

Sümeгинé Ország Edit, Kovács Edit

Tördelő: **Almás László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét